

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2022 m. birželio 29 d.
Vilnius

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Audriaus Bakavecko, Ričardo Piličiausko (kolegijos pirmininkas ir pranešėjas) ir Veslavos Ruskan, teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinę bylą pagal atsakovo Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos apeliacinį skundą dėl Vilniaus apygardos administracinio teismo 2021 m. gegužės 27 d. sprendimo administracinėje byloje pagal pareiškėjo Altimus-Tech Spolka z ograniczona odpowiedzialnoscia, veikančio per Altimus-Tech Sp. z. o. o. Lietuvos filialą skundą atsakovui Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai dėl sprendimo panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

I.

1. Pareiškėjas uždaroji akcinė bendrovė „LiTak-Tak“ (teisių perėmėjas – Altimus Tech Sp. z. o. o. Lietuvos filialas, toliau – ir pareiškėjas) kreipėsi su skundu, kurį patikslino, prašydamas panaikinti Lietuvos administracinių ginčų komisijos (toliau – ir Komisija) 2021 m. vasario 18 d. sprendimą Nr. 21R-107 (AG-110/01-2021) (toliau – ir Sprendimas) ir įpareigoti Komisiją išnagrinėti pareiškėjo 2021 m. vasario 12 d. skundą.

2. Komisija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo (toliau – ir Įstatymas) 10 straipsnio 1 dalimi, 2 dalies 1 punktu, 4 dalimi ir 22 straipsnio 1 dalimi atsisakė priimti UAB „LiTak-Tak“ skundą, kuriuo buvo prašoma panaikinti Ministerijos 2021 m. sausio 13 d. raštą Nr. (24.30-72)-3-117 (toliau – ir Raštas), motyvuodama tuo, kad Raštas priimtas Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo (toliau – ir NSUSOAĮ) 12 straipsnio 18 dalyje nurodytu pagrindu, todėl, vadovaujantis NSUSOAĮ 20 straipsniu, sprendimai skundžiami tiesiogiai teismui.

3. Pareiškėjas paaiškino, kad kreipėsi su skundu į Komisiją dėl nepagrįsto Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos (toliau – ir Ministerija) atsisakymo vykdyti viešojo

administravimo subjekto funkcijas. Ministerija Raštu atsisakė nagrinėti pareiškėjo prašymus išduoti importo sertifikatą ir individualią karinės įrangos importo iš (*duomenys neskelbtini*) licenciją, kadangi pareiškėjas neatitiko nacionalinio saugumo interesų.

4. Pareiškėjas, nesutikdamas su Ministerijos Rašte išdėstyta pozicija nenagrinėti jo prašymų, 2021 m. sausio 14 d. pakartotinai kreipėsi į Ministeriją raštu Nr. LIT(S)-234, kuriame ne tik papildomai paaiškino susidariusią situaciją dėl nuosavybės teise turimo turto, tačiau taip pat nurodė, kad nėra jokio teisinio pagrindo prašymų nenagrinėti, tačiau jokio atsakymo iš Ministerijos nesulaukė.

5. Pareiškėjas pažymėjo, kad jo prašoma pradėti administracinę procedūrą nėra susijusi su NSUSOAĮ taikymo apimtimi, o Komisijai pateiktame skunde nurodyti motyvai yra siejami su Ministerijos neveikimu, šiuo atveju pažeidžiant Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir VAĮ) ir taikytinos procedūros normas. Todėl Sprendimas turėtų būti naikintinas kaip neteisėtas ir nepagrįstas. Pareiškėjo teigimu, jo suformuluoti reikalavimai yra tiesiogiai susiję su Ministerijos neveikimu, taigi, pateikdamas skundą Komisijai pareiškėjas gynėsi nuo Ministerijos neveikimo pasireiškusio teisių pažeidimo, o ne skundžiamo sprendimo. Komisija, anot pareiškėjo, netinkamai kvalifikavo ginčo teisinį santykį, iš kurio kildinamas Ministerijos priimtas Raštas.

6. Pareiškėjas paaiškino, jog jo skundo reikalavimai grindžiami VAĮ 14 straipsniu, prašant Komisijos pripažinti, kad Ministerija pažeidė jai tenkančią pareigą vykdyti administracinę procedūrą, taip pat VAĮ nurodytus administracinės procedūros terminus ir (atitinkamai) prašoma panaikinti Ministerijos Raštą, t. y. reikalavimas grindžiamas tuo, kad Ministerija (kaip viešojo administravimo subjektas) neatliko jai įstatymu nustatytų pareigų. Komisija skundžiamu Sprendimu pripažindama, jog Raštas kildinamas iš NSUSOAĮ taikymo apimties, nepagrįstai perkvalifikavo skunde nurodytus reikalavimus, jų teisinį ir faktinį pagrindą. Pareiškėjas Komisijai skundė ne tik Ministerijos neveikimą, pasireiškusį atsisakymu nagrinėti jo pateiktus prašymus, bet ir VAĮ nustatytų terminų pažeidimą. VAĮ 11 straipsnio 4 dalyje nurodoma, jog viešojo administravimo subjektas turi ne vėliau nei per 5 darbo dienas nuo prašymo gavimo pranešti pareiškėjui apie prašymo nenagrinėjimą, paaiškindamas jo prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis. Pareiškėjas prašymus pateikė 2020 m. gruodžio 12 d., tačiau pranešimą apie jų nenagrinėjimą gavo tik 2021 m. sausio 13 d., t. y. praėjus daugiau nei 20 darbo dienų, todėl atsakovas padarė VAĮ 11 straipsnio 4 dalyje nurodytą pažeidimą.

7. Pareiškėjas nurodė, jog jo prašymai pateikti pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. liepos 22 d. nutarimu Nr. 932 patvirtintų „Strateginių prekių eksporto, importo, tranzito, tarpininkavimo ir siuntimo Europos Sąjungoje licencijavimo taisyklės“ (toliau – ir Taisyklės). Taisyklių 19 punkte nustatytas analogiškas terminas, per kurį Ministerija turėjo kreiptis į pareiškėją dėl papildomų dokumentų pateikimo ir tik tada, jeigu pareiškėjas šių dokumentų nebūtų pateikęs, ji galėjo atsisakyti nagrinėti pareiškėjo prašymus. Tačiau šiuo atveju Ministerija to nepadarė, todėl pažeidė VAĮ 11 straipsnio 4 dalies ir Taisyklių 19 punkto nuostatas, neatlikdama jai teisės aktuose nustatytų pareigų.

8. Pareiškėjas teigė, kad nors Ministerijos Rašte ir cituojamos NSUSOAĮ bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – ir Vyriausybė) 2020 m. spalio 7 d. nutarimo Nr. 1081-K-9 „Dėl investuotojos UAB „LiTak-Tak“ pripažinimo neatitinkančia nacionalinio saugumo interesų“ (toliau – ir Nutarimas) nuostatos, tačiau tai nesudaro pagrindo Ministerijai nenagrinėti pareiškėjo prašymų VAĮ ir Taisyklėse nustatyta tvarka. Ministerija, pagal Taisyklės išduodama licencijas, privalo vadovautis viešojo administravimo principais ir teisės aktuose įtvirtinta administracinių paslaugų teikimo tvarka bei nurodytais terminais. Nei VAĮ, nei Taisyklėse nėra nurodyta išimtis, jog administracinė paslauga pareiškėjui gali būti neteikiama, jeigu pareiškėjo atžvilgiu ir NSUSOAĮ pagrindu yra priimtas toks (administracinis) sprendimas kaip Nutarimas. Pagal Taisyklės pateikti prašymai nenagrinėjami tik tuo atveju, jeigu įmonė nepašalina identifikuotų dokumentų trūkumų ir (ar) nepatikslinka atitinkamų dokumentų (19 punktas). Pareiškėjui nebuvo nurodyti jokie reikalavimai pašalinti trūkumus, taip pat nebuvo nurodyta patikslinti atitinkamų dokumentų. Todėl šios aplinkybės

sudaro pagrindą teigti, kad pareiškėjas pateikė visus administracinei procedūrai vykdyti reikalingus dokumentus ir (atitinkamai) Ministerija per 5 darbo dienas nuo prašymo gavimo privalėjo pradėti administracinę procedūrą. Kitų prašymų nenagrinėjimo pagrindų, nustatytų VAI 11 straipsnio 3 dalyje, nebuvo, Ministerija apie tai pareiškėjo neinformavo, o vien faktas, kad yra priimtas Nutarimas, savaime nėra pagrindu valstybės institucijoms nenagrinėti pareiškėjo prašymų, nes tai prieštarauja VAI ir Taisyklių reikalavimams. Šiuo konkrečiu atveju, Ministerija privalėjo pradėti administracinę procedūrą ir, įvertinusi teisinius ir faktinius aspektus (jei reikia – ir Nutarimo poveikį pareiškėjo prašymams), priimti atitinkamą sprendimą, tačiau to nepadare ir šiurkščiai pažeidė VAI nurodytus administracinės paslaugos teikimui taikytinus terminus.

9. Pareiškėjas nurodė, kad Komisijos pozicija, jog Ministerijos Raštas priimtas vadovaujantis NSUSOAĮ pagrindu yra klaidinga, nes jokia procedūra nebuvo pradėta. Be to, NSUSOAĮ yra vykdomos visai kitokio pobūdžio procedūros (pavyzdžiui, pagal NSUSOAĮ 12 straipsnį vykdoma investuotojo arba planuojamo sudaryti sandorio patikra, sprendimus priima Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos koordinavimo komisija, vėliau – Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir t. t.). Ministerija šiuo atveju, jeigu būtų vykdoma NSUSOAĮ numatyta procedūra, būtų kreipusis į minėtą komisiją ir atlikusi kitus veiksmus, todėl akivaizdu, kad tokia procedūra vykdoma nebuvo.

10. Pareiškėjas akcentavo, jog skundo dalykas nėra susijęs su NSUSOAĮ normų taikymu, o šiuo atveju nebūtų sprendžiamas NSUSOAĮ pagrindu priimtų administracinių sprendimų teisėtumo klausimas. Ministerijos Raštas, Komisijai sprendžiant jo teisėtumo klausimą, būtų tikrinamas ne NSUSOAĮ, o atitiktis VAI normoms atžvilgiu. Be to, pati Ministerija nurodė, jog Raštas gali būti skundžiamas arba teismui, arba Komisijai. Taigi, viešojo administravimo subjektas nurodė jo priimto administracinio akto apskundimo tvarką, patvirtindamas, jog Raštas priimtas ne pagal NSUSOAĮ nurodytą procedūrą. Pareiškėjas, be kita ko, atkreipė dėmesį į tai, jog Ministerija nurodydama Rašto apskundimo tvarką nerefervavo į NSUSOAĮ ir taip aiškiai patvirtino, jog Raštas yra priimtas ne NSUSOAĮ, o Taisyklių pagrindu. Abu elementai (skundą nagrinėjanti institucija ir apskundimo pagrindas) aiškiai patvirtina, jog pareiškėjas dėl Rašto panaikinimo galėjo ir turėjo kreiptis arba į Komisiją, arba į teismą.

11. Pareiškėjas pažymėjo, kad Komisija, priimdama Sprendimą iš esmės laikėsi pozicijos, kad tam, jog ginčas nebūtų žinybingas Komisijai, viešojo administravimo subjektui (dėl kurio veiksmų į Komisiją su skundu kreipiasi suinteresuotas asmuo) pakanka bent paminėti kurį nors kitą įstatymą, kuriame įtvirtinta ne Komisijos, o kito subjekto (pavyzdžiui, tik teismo) teisė nagrinėti pateiktus skundus. Tačiau tokia Komisijos pozicija nereiškia, jog ji neturi teisės (ir pareigos) viešojo administravimo subjekto veiksmus vertinti VAI atžvilgiu. Nepaisant to, jog viešojo administravimo subjektas, priimdamas administracinį aktą, ir vadovaujasi tam tikru specialiuoju įstatymu, tai nereiškia, kad tokie veiksmai negali būti vertinami VAI normų atžvilgiu.

12. Atsakovas Ministerija su pareiškėjo skundu nesutiko, prašė jį atmesti kaip nepagrįstą.

13. Ministerija nurodė, kad 2020 m. gruodžio 10 d. gavo pareiškėjo prašymą Nr. KP156 išduoti galutinį panaudojimą patvirtinantį dokumentą (importo sertifikata) ir prašymą Nr. KP160 išduoti individualią karinės įrangos importo iš (*duomenys neskelbtini*) licenciją. Ministerija 2020 m. gruodžio 17 d. raštu Nr. (24.30-72)-3-5060 kreipėsi į strateginių prekių kontrolę atliekančias institucijas dėl išvadų pateikimo, o gavusi kompetentingų institucijų išvadas ir jas įvertinusi, Raštu pateikė pareiškėjui atsakymą. 2021 m. sausio 15 d. Ministerijoje buvo gautas pareiškėjo 2021 m. sausio 14 d. raštas Nr. LIT(S)-232 „Dėl prašymų dėl importo sertifikato ir importo išdavimo“ išduoti importo licenciją. 2021 m. vasario 19 d. pareiškėjo prašymas svarstytas Komisijos strateginių prekių licencijų išdavimo klausimams spręsti posėdyje, o 2021 m. vasario 22 d. raštu Nr. 3-829 Ministerija informavo pareiškėją apie prašymo nagrinėjimo rezultatus.

14. Ministerija laikėsi pozicijos, jog būdama viešojo administravimo subjektu, ji veikia išimtinai teisės aktų jai nustatytos kompetencijos ribose ir vykdo jai priskirtinas funkcijas. Ministerijos Rašte nurodytas teisinis pagrindas – Nutarimas, kuriuo pareiškėjas pripažintas

neatitinkančiu nacionalinio saugumo interesų. Vadovaujantis NSUSOAĮ 12 straipsnio 18 dalies nuostatomis, Nutarimas, patvirtinantis, kad investuotojas neatitinka nacionalinio saugumo interesų, reiškia, kad jis negali atlikti veiksmų, nurodytų šio straipsnio 3 dalyje, t. y. vykdyti veiklos nacionaliniam saugumui užtikrinti strategiškai svarbiame ūkio sektoriuje.

15. Atsakovas nesutiko su pareiškėjo skundo argumentais, kad skundo dalykas nėra susijęs su NSUSOAĮ normų taikymu, nes Ministerija Rašte rėmėsi NSUSOAĮ bei jo pagrindu priimtu Vyriausybės Nutarimu. Ministerija, kaip viešojo administravimo subjektas, turintis VAĮ nustatyta tvarka suteiktus įgaliojimus, priėmė sprendimą, kurio turinys ir forma atitinka VAĮ 10 straipsnyje nustatytus reikalavimus. Priimdama Raštą susiejo faktines aplinkybes su taikomomis teisės normomis, jame pateikta informacija yra tiksli ir aiški. Viešojo administravimo subjektui įstatyme nustatytas terminas, per kurį turi būti priimtas administracinis sprendimas, yra instrukcinio pobūdžio, todėl šio termino pasibaigimas nedaro negaliojančiu administracinio sprendimo, priimto pasibaigus šiam terminui. Ministerijos nuomone, priimtas Raštas pagrįstas objektyviais duomenimis, kurie susieti su taikomomis konkrečiomis teisės aktų normomis, motyvų išdėstymas adekvatus, aiškus ir pakankamas.

16. Ministerija nurodė, jog pareiškėjas pateikė rašytinius paaiškinimus, kuriuose iš esmės pakartojo skunde išdėstytus argumentus, akcentuodamas, kad šios bylos ginčo esmė yra ta, jog Ministerija VAĮ nurodytu pagrindu nepradėjo administracinės procedūros, nors privalėjo tai atlikti. Pareiškėjas neprašė spręsti jo prašymų pagrįstumo nei kreipdamasis į Komisiją, nei šioje byloje. Pareiškėjas kreipdamasis į Komisiją prašė spręsti, ar Ministerija turi teisėtą pagrindą nepradėti administracinės procedūros jo pateiktų prašymų pagrindu, t. y. ar procedūriniu aspektu Ministerija nenagrinėdama pareiškėjo prašymų elgėsi teisėtai. Pareiškėjas pažymėjo, jog į Komisiją kreipėsi išimtinai VAĮ pagrindu.

II.

17. Vilniaus apygardos administracinis teismas 2021 m. gegužės 27 d. sprendimu pareiškėjo skundą patenkino iš dalies: panaikino Komisijos Sprendimą ir Ministerijos Raštą; kitos pareiškėjo skundo dalies netenkino. Teismas taip pat iš dalies patenkino pareiškėjo prašymą priteisti iš atsakovo 1 549,60 Eur bylinėjimosi išlaidų, kitos prašymo priteisti bylinėjimosi išlaidas dalies netenkino.

18. Pirmosios instancijos teismas nustatė šias bylai reikšmingas aplinkybes:

18.1. Pareiškėjas 2020 m. gruodžio 10 d. pateikė Ministerijai prašymą Nr. KP156 išduoti galutinį panaudojimą patvirtinantį dokumentą (importo sertifikata) ir 2020 m. gruodžio 10 d. prašymą Nr. KP160 išduoti individualią karinės įrangos importo iš (*duomenys neskelbtini*) licenciją, bei su prašymo nagrinėjimu susijusius dokumentus. Pareiškėjas nurodė, kad prašo išduoti importo sertifikata ir karinės įrangos individualią licenciją, nes vykdomas pareiškėjui priklausančios įrangos gražinimas.

18.2. Ministerija 2020 m. gruodžio 17 d. raštu Nr. (24.30-72)-3-5060 kreipėsi į strateginių prekių kontrolę atliekančias institucijas prašydama išnagrinėti pareiškėjo prašymus ir pateikti išvadas. 2021 m. sausio 13 d. Raštu Ministerija pareiškėją informavo, kad jo prašymai nebus nagrinėjami, nes jis neatitinka nacionalinio saugumo interesų.

18.3. Pareiškėjas 2021 m. sausio 14 d. pateikė atsakymą į Ministerijos 2020 m. gruodžio 17 d. raštą, nurodydamas, kad Ministerija galėjo tinkamai nesuprasti nagrinėjamos situacijos, todėl pateikė paaiškinimus, atkreipė dėmesį į tai, kad prašymai pagal Taisyklės gali būti nenagrinėjami tik tuo atveju, jeigu juridinis asmuo nepašalina nustatytų trūkumų ir (ar) nepatiksina atitinkamų dokumentų. Pareiškėjui prašymų trūkumai nebuvo nustatyti. Taip pat pažymėjo, kad kiti prašymų nenagrinėjimo pagrindai nustatyti VAĮ ir terminas, per kurį viešojo administravimo subjektas privalo pranešti, jog prašymai nebus nagrinėjami. Pareiškėjas nurodė, kad yra pasirengęs bendradarbiauti,

pateikti trūkstamą informaciją ar dokumentus, papildomus paaiškinimus, jeigu tokių prireiktų, prašė pakartotinai nagrinėti pateiktų prašymų priėmimo klausimą.

18.4. Pareiškėjo atstovė 2021 m. vasario 9 d. elektroniniu paštu kreipėsi į Ministeriją prašydama informuoti, ar ketinama svartyti jo prašymus. Duomenų, kad į šį elektroninį laišką pareiškėjui būtų atsakyta, byloje nėra. Pareiškėjas su 2021 m. vasario 12 d. skundu „Dėl nepagrįsto atsisakymo vykdyti viešojo administravimo subjekto funkcijas“ kreipėsi į Komisiją, prašydamas panaikinti Ministerijos Raštą nenagrinėti prašymų ir įpareigoti atsakovą pradėti administracinę procedūrą (išnagrinėti prašymus ir priimti atitinkamus sprendimus).

18.5. Komisija 2021 m. vasario 18 d. Sprendimu atsisakė nagrinėti pareiškėjo skundą, motyvuodama tuo, kad skundas nepriskirtinas Komisijos kompetencijai. Sprendime nurodoma, kad Ministerijos Raštas priimtas vadovaujantis NSUSOAĮ 12 straipsnio 18 dalimi, todėl pareiškėjas turėtų kreiptis su skundu į teismą.

19. Teismas, cituodamas NSUSOAĮ 12 straipsnio 17 dalį, nurodė, kad Ministerija priimdama Raštą, informuojantį pareiškėją apie jo pateiktų prašymų nenagrinėjimą, pareiškėjo atitikties nacionalinio saugumo interesams patikros neinicijavo ir jos neatliko. Nutarimą dėl pareiškėjo atitikties nacionalinio saugumo interesams 2020 m. spalio 7 d. priėmė Vyriausybė. Aplinkybė, kad Ministerija vadovavosi Nutarimu ir pacitavo NSUSOAĮ normą, nesudaro pagrindo daryti išvados, jog Raštas, kuriuo atsisakyta nagrinėti pareiškėjo prašymus dėl importo sertifikato ir importo licencijos išdavimo, yra sprendimas, priimtas NSUSOAĮ 12 straipsnio, reglamentuojančio investuotojų atitikties nacionalinio saugumo interesams patikrą ir sprendimų dėl nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbios įmonės reorganizavimo, pertvarkymo, likvidavimo ar turto, nurodyto nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbios įmonės saugumo plane, priėmimą, pagrindu ir jam taikoma speciali apskundimo tvarka. Tai, kad Raštui taikoma įprasta viešojo administravimo subjektų priimtų sprendimų apskundimo tvarka, nurodė ir sprendimą priėmusi institucija, vadovaudamasi Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875, 38 punktu, Įstatymo 5 straipsnio 1 dalimi, 8 straipsnio 1 dalimi, Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ir ABTĮ) 20 straipsnio 1 dalimi, 29 straipsnio 1 dalimi, o teismui pateiktame atsiliepime jokių argumentų dėl galbūt neteisingai nurodytos Rašto apskundimo tvarkos nenurodė.

20. Pirmosios instancijos teismas iš Komisijai pateikto skundo turinio nustatė, kad pareiškėjas nesutiko su Ministerijos Raštu, kuriuo nuspręsta nenagrinėti jo prašymų, skundą grindė VAĮ ir Taisyklių pažeidimais, Ministerijai pateiktų prašymų pagrįstumo vertinti neprašė, nesutikimo su Raštu argumentai išdėstyti aiškiai, nurodytos konkrečios teisės normos, kurias, pareiškėjo nuomone, Ministerija pažeidė, todėl pareiškėjas į Komisiją kreipėsi dėl centrinio valstybinio administravimo subjekto priimto sprendimo ir veiksmų (neveikimo) teisėtumo, o tokie ginčai priskirtini nagrinėti Komisijai (Įstatymo 5 straipsnio 1 dalis). Teismas, atsižvelgęs į nurodytas aplinkybes, pripažino, kad Komisija nepagrįstai atsisakė nagrinėti pareiškėjo skundą, todėl Komisijos Sprendimą panaikino.

21. Pirmosios instancijos teismas aptarė VAĮ įtvirtintus pagrindus, dėl kurių būtų galima nenagrinėti (atsisakyti nagrinėti) pareiškėjo prašymus. Nagrinėjamu atveju atsakovas nenurodė nei vieno iš pagrindų. Aplinkybė, kad yra priimtas Vyriausybės Nutarimas, kuriuo pareiškėjas pripažintas neatitinkantis nacionalinio saugumo interesų, nėra pagrindas atsisakyti nagrinėti pareiškėjo prašymus. Teismas taip pat laikė pagrįstu ir pareiškėjo skundo argumentą, kad Komisija informuodama pareiškėją apie nenagrinėtus jo prašymus pažeidė prašymo išnagrinėjimo terminą, todėl šį Raštą pripažino neteisėtu ir jį panaikino. Tuo pačiu pažymėjo, jog Rašto neteisėtumą pagrindžia ir tai, kad Ministerija gavusi pakartotinį 2021 m. sausio 14 d. pareiškėjo prašymą pakartotinai pateiktų prašymų priėmimo klausimo nagrinėti neatsisakė, prašymą 2021 m. vasario 19 d. svarstė Strateginių prekių licencijų išdavimo klausimams spręsti komisijoje.

22. Teismas konstatavo, jog pareiškėjas įgijo teisę į bylinėjimosi išlaidų atlyginimą, o prašomos priteisti išlaidos už skundo parengimą neviršija Rekomendacijų dėl civilinėse bylose

priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą maksimalaus dydžio. Atsižvelgęs į tai, jog pareiškėjas rašytiniuose paaikškinimuose iš esmės pakartojo skunde nurodytus argumentus, pareiškėjo prašymą dėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo patenkino iš dalies: priteisė pareiškėjui iš atsakovo išlaidas, patirtas už skundo parengimą ir sumokėtą žyminį mokestį, kitoje dalyje prašymą atmetė.

III.

23. Atsakovas Ministerija apeliaciniame skunde prašo pakeisti pirmosios instancijos teismo sprendimą, panaikinant teismo sprendimo rezoliucinę dalį dėl Ministerijos 2021 m. sausio 13 d. rašto Nr. (24.30-72)-3-117 „Dėl prašymų dėl importo sertifikato ir importo licencijos išdavimo“ panaikinimo ir bylinėjimosi išlaidų priteisimo iš Ministerijos.

24. Ministerija nurodo, kad pirmosios instancijos teismas, išnagrinėjęs bylą pagal pareiškėjo skundą, visapusiškai ir objektyviai neištyrė visų bylai reikšmingų aplinkybių ir įrodymų bei priėmė nepagrįstą ir neteisėtą sprendimą.

25. Atsakovo teigimu, Ministerijos Rašto rezoliucinės dalies formuluotė teisiškai nereikšminga, kadangi pareiškėjas pagal Lietuvos Respublikos strateginių prekių kontrolės įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 1 punktą ir Vyriausybės Nutarimą bet kuriuo atveju, nepriklausomai nuo Rašto rezoliucinės dalies formuluotės, nebuvo tinkamas subjektas licencijai gauti, todėl jos ir negavo, o Ministerija neturėjo teisės tokią licenciją išduoti. Ministerija, gavusi pareiškėjo prašymus, juos nagrinėjo iš esmės, kreipėsi į strateginių prekių kontrolę atliekančias institucijas prašydama išnagrinėti pareiškėjo prašymus ir pateikti išvadas, tačiau teismas šių bylai reikšmingų aplinkybių tinkamai neįvertino.

26. Ministerijos teigimu, teismas taip pat nenustatė ir nevertino, kad Ministerijos Rašto rezoliucinės dalies formuluotė kaip nors sutrukdė pareiškėjui suprasti priežastis, dėl kurių pareiškėjas nėra tinkamas subjektas licencijai gauti, todėl ir negalėjo tikėtis jos gauti. Pareiškėjo teisė žinoti neigiamo atsakymo motyvus nebuvo pažeista.

27. Atsakovas nurodo, jog teismas neištyrė ir aplinkybių, patvirtinančių, kad Ministerija patenkino pareiškėjo pateiktą prašymą pakartotinai svarstyti pateiktų prašymų priėmimo klausimą ir pakartotinai pradėjo prašymų nagrinėjimo procedūrą. Taigi, visapusiškai ir objektyviai neištyrus šiai bylai reikšmingų įrodymų, teismo sprendimu nepagrįstai buvo panaikintas pareiškėjui dėl Ministerijos pradėtos pakartotinės administracinės procedūros teisinių padarinių jau nebesukeliantis Ministerijos Raštas. Be to, toks teismo sprendimas neatitinka Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo formuojamos praktikos, nes tuo atveju, kai skundo priėmimo nagrinėti stadijoje akivaizdu, kad skundžiamas aktas arba veiksmas, jokių teisinių pasekmių nesukelia, jis negali būti ginčo administraciniame teisme objektu, skundą galima atsisakyti priimti, o skundą priėmus nagrinėti, administracinę bylą nutraukti kaip nepriskirtiną administraciniams teismams.

28. Ministerijos vertinimu, pirmosios instancijos teismo sprendime nenurodoma jokių išskirtinių aplinkybių, leidžiančių teismui savo iniciatyva nukrypti nuo bylos nagrinėjimo ribų, tokiu būdu suvaržant atsakovo teisę išdėstyti savo argumentaciją. Teismo sprendime taip pat nepateikiama argumentų dėl kokių priežasčių atsirado būtinybė panaikinti Ministerijos Raštą po to, kai Ministerija jau buvo patenkinusi pareiškėjo prašymą pradėti pakartotinę administracinę procedūrą. Apie pareiškėjo skundo dalyko ribų peržengimą turėjo būti informuota Ministerija tam, kad galėtų pateikti savo paaikškinimus. Iš atsakovo šiuo atveju buvo atimta teisė būti išklaustam, o paskelbtas teismo sprendimas laikytinas siurpriziniu.

29. Atsakovo įsitikinimu, teismas sprendime netinkamai kvalifikavo ginčo teisinius santykius, netinkamai aiškino ir taikė materialiosios bei proceso teisės normas, todėl priėmė nepagrįstą ir neteisėtą sprendimą, kuris turėtų būti naikintinas.

30. Pareiškėjas atsiliepime į atsakovo apeliacinį skundą prašo jį atmesti kaip nepagrįstą, o pirmosios instancijos teismo sprendimą palikti nepakeistą. Pareiškėjas taip pat prašo priteisti bylinėjimosi išlaidas.

31. Pareiškėjo vertinimu, Ministerijos apeliacinis skundas yra nepagrįstas, kurio realus tikslas ne skundžiamo sprendimo panaikinimas, tačiau siekis vilkinti procesą dėl pareiškėjo pateiktų nagrinėti prašymų. Apeliacinis skundas iš esmės grindžiamas nieko bendro su Ministerijos Raštu bei Komisijos Sprendimu neturinčių formuluočių interpretavimu ir kitais ginčui neaktualiais argumentais. Ministerija apeliaciniame skunde nenurodė nei vieno konkretaus teisinio argumento, pagrindžiančio Ministerijos poziciją, pateikti abstraktūs ir prieštaringi argumentai, nepagrįsti teisės aktų nuostatomis arba kitais įrodymais.

32. Pareiškėjo teigimu, Ministerijos pozicija yra nenuosekli. Proceso pirmosios instancijos teisme metu Ministerija teigė, jog priimdama skundžiamą sprendimą, susiejo faktines aplinkybes su taikomomis teisės aktų nuostatomis, sprendime pateikta informacija yra tiksli ir aiški, eliminuojanti bet kokias dviprasmybes. Iš pradžių Ministerija laikėsi pozicijos, jog Ministerijos Rašte užfiksuota informacija visiškai atitinka teisės aktų reikalavimus, tuo tarpu apeliaciniame skunde jau pateikiama pozicija, kad Ministerijos rašto rezoliucinės dalies formuluotė yra teisiškai nereikšminga. Vadinasi, pati Ministerija bando paneigti savo pačios poziciją. Nenuosekli Ministerijos pozicija patvirtina, jog Ministerija pažeidžia pareiškėjo teises. Tokia Ministerijos, kaip viešojo administravimo subjekto veiklos praktika laikytina ne tik ydinga, bet ir atskleidžia Ministerijos siekį vilkinti procesą bei nenorą sureguliuoti susiklosčiusią situaciją.

33. Pareiškėjo įsitikinimu, pirmosios instancijos teismas pagrįstai konstatavo, jog Komisijos Sprendimas ir Ministerijos Raštas yra neteisėti ir nepagrįsti. Ministerijos pozicija ne tik nepagrįsta teisės aktų nuostatomis, bet ir klaidinanti teismą. Ministerija nei proceso pirmosios instancijos teisme metu, nei teikdama apeliacinį skundą nepasisakė dėl esminių su byla susijusių aspektų. Ministerija pažeidė jai teikiamų prašymų nagrinėjimo tvarką, klaidingai siekė įrodyti, jog turėjo teisę nenagrinėti pareiškėjo prašymų ir nepradėti administracinės procedūros. Teisės aktuose nurodyti konkretūs pagrindai, kuomet pareiškėjo prašymas gali būti nenagrinėjamas, tačiau tokie pagrindai ginčo situacijoje neegzistavo. Aplinkybė, kad yra priimtas Nutarimas, kuriuo pareiškėjas tariamai pripažintas neatitinkantis nacionalinio saugumo interesų, nėra pagrindas atsisakyti nagrinėti pareiškėjo prašymus, o tuo atveju, jeigu dėl Nutarimo ar kitų priežasčių pareiškėjo prašymai negali būti patenkinti, atsakovas turėjo priimti motyvuotą sprendimą šių prašymų netenkinti.

34. Pareiškėjo tvirtinimu, skundžiamas teismo sprendimas nėra siurprizinis, o Ministerijos teisė būti išklausytai nebuvo pažeista. Pati Ministerija nesinaudojo jai suteikta teise būti išklausytai, teikė teismui abstrakčius argumentus dėl skundžiamų klausimų. Ministerija taip pat nenurodė, kaip šiuo konkrečiu atveju pirmosios instancijos teismas būdamas aktyvus ir savo iniciatyva peržengdamas skundo ribas, pažeidė ABTĮ nuostatas arba proceso šalių interesus. Priešingai, pareiškėjo vertinimu, teismo aktyvumas prisidėjo prie pareiškėjo pažeistų teisių gynybos.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a :

IV.

35. Nagrinėjamoje byloje ginčas kilo dėl viešojo administravimo institucijos atsisakymo nagrinėti prašymą.

36. Vadovaujantis ABTĮ 140 straipsnio 1 dalimi, šioje byloje priimto pirmosios instancijos teismo sprendimo teisėtumas ir pagrįstumas tikrinamas neperžengiant pareiškėjo apeliacinio skundo ribų. Byloje nenustatytos aplinkybės, nurodytos ABTĮ 140 straipsnio 2 dalyje, t. y. aplinkybės, dėl

kurių turėtų būti peržengtos pareiškėjo apeliacinio skundo ribos. Todėl byla nagrinėjama pagal apeliacinio skundu apibrėžtas bylos nagrinėjimo ribas.

37. Apeliantas teigia, kad ginčo 2021 m. sausio 13 d. rašto Nr. (24.30-72)-3-117 „Dėl prašymų dėl importo sertifikato ir importo licencijos išdavimo“ rezoliucinės dalies formuluotės išraiška teisiškai nereikšminga, pareiškėjui buvo nurodyti neigiamo atsakymo motyvai. Iš apeliacinio skundo sektų, kad atsakovo nuomone, raštas yra neigiamas sprendimas.

38. Dėl šių apeliacinio skundo argumentų teismas pažymi, kad iš byloje esančių duomenų matyti, kad pareiškėjas į Ministeriją kreipėsi prašydamas išduoti galutinį panaudojimą patvirtinantį dokumentą (importo sertifikatą) ir individualią karinės įrangos importo iš (*duomenys neskelbtini*) licenciją. Strateginių prekių eksporto, importo, tranzito, tarpininkavimo, siuntimo Europos Sąjungoje licencijų rūšis, jų išdavimo, patikslinimo, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ar galiojimo panaikinimo ir strateginių prekių galutinį panaudojimą patvirtinančių dokumentų išdavimo tvarką reglamentuoja Taisyklės, priimtose vadovaujantis Lietuvos Respublikos strateginių prekių kontrolės įstatymu ir kitais teisės aktais. Taisyklių 14-15 punktuose nustatyta, kad juridinis ar fizinis asmuo arba užsienio juridinio asmens ir kitos organizacijos filialas, norintis gauti licenciją ar galutinį panaudojimą patvirtinantį dokumentą, privalo pateikti Ministerijai nustatytos formos prašymą ir atitinkamus dokumentus. Taisyklių 19 punkte nustatyta, kad Ministerija ne vėliau kaip per 5 darbo dienas išnagrinėja Taisyklių 14.1 papunktyje nurodytą prašymą ir kartu pateiktus dokumentus, kurių reikia licencijai ar galutinį panaudojimą patvirtinančiam dokumentui gauti. Ministerija, nustačiusi, kad pateikti ne visi Taisyklių IV skyriuje nurodyti dokumentai arba juose yra klaidingų ar netikslų duomenų, per 5 darbo dienas nuo prašymo išduoti licenciją ar galutinį panaudojimą patvirtinantį dokumentą gavimo raštu ar elektroniniu paštu praneša apie tai įmonei. Kai įmonė pašalina nustatytus trūkumus, patikslina arba pateikia Taisyklių IV skyriuje nurodytus dokumentus, Ministerija per 5 darbo dienas nuo visų dokumentų gavimo juos išnagrinėja ir perduoda prašymą ir kartu pateiktų dokumentų kopijas strateginių prekių kontrolę atliekančioms valstybės institucijoms ir įstaigoms pagal jų kompetenciją. Jeigu įmonė nepašalina identifikuotų dokumentų trūkumų ir (ar) nepatikslina atitinkamų dokumentų, prašymas nenagrinėjamas. Pagal Taisyklių 20 punktą, valstybės institucijos ir įstaigos išnagrinėja prašymą ir gautus dokumentus ir pagal kompetenciją pateikia Ministerijai išvadas per 12 darbo dienų nuo dokumentų gavimo. Taisyklių VI skyriuje yra reglamentuojami atvejai, kai atsisakoma išduoti licenciją ar galutinį panaudojimą patvirtinantį dokumentą. Sistemiškai aiškinant šias teisės normas yra akivaizdu, kad „prašymo nenagrinėjimas“ yra specialus teisinis terminas naudojamas apibūdinti administracinę procedūrą pagal aukščiau paminėtas teisės normas. Būtent tokį terminą ir panaudojo Rašte atsakovas. Teismo nuomone, valdžios institucijos veikia protingai ir specialiuosius teisinius terminus naudoja pagal jų prasmę apibūdintą teisės norminiuose aktuose. Todėl nėra jokio pagrindo manyti, kad Raštu atsakovas priėmė neigiamą sprendimą.

39. Apeliantas teigia, kad pirmosios instancijos teismas nepagrįstai panaikino pareiškėjui dėl Ministerijos pradėtos pakartotinės administracinės procedūros teisinių padarinių jau nebesukeliantį Ministerijos 2021 m. sausio 13 d. raštą Nr. (24.30-72)-3-117 „Dėl prašymų dėl importo sertifikato ir importo licencijos išdavimo“. Dėl šių argumentų teismas pažymi, kad pirmosios instancijos teismui nebuvo pateikti įrodymai, kad vykdant pakartotinę administracinę procedūrą buvo priimtas galutinis sprendimas. Be to, administracinių bylų teisenai yra būdingas dispozityvumo principas. Dispozityvumo principas administracinių bylų teisenoje reiškia, kad bylos nagrinėjimo dalyką, t. y. savo pažeistos teisės ar įstatymo saugomo intereso gynybos būdą bei apimtį, nustato pareiškėjas, skunde (prašyme) suformuluodamas savo materialinį teisinį reikalavimą (skundo (prašymo) dalyką) bei nurodydamas aplinkybes, kuriomis grindžia savo reikalavimą (skundo (prašymo) pagrindą) (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. sausio 26 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁸⁸⁸-257/2012). Be to, pagal ABTĮ 5 straipsnio 1 dalį, kiekvienas suinteresuotas subjektas turi teisę įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teismą, ne tik kad būtų apginta pažeista ar ginčijama jo teisė, bet ir įstatymų saugomas interesas. Akivaizdu, kad ginant įstatymų

saugomą interesą administracinės procedūros padarinių gali ir nebūti. Teismas, atsižvelgdamas į aukščiau nurodytą teisę, reikšmingas bylos aplinkybes bei apeliacinio skundo argumentus, daro išvadą, kad apeliantas neįrodė, kad teismas panaikino Raštą, kuris pareiškėjui teisinių padarinių nesukelia.

40. Apeliantas taip pat teigia, kad teismas nukrypo nuo bylos nagrinėjimo ribų. Su šiais apeliacinio skundo argumentais teismas nesutinka. Visų pirma, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra išaiškinęs, kad apskundus administracinių ginčų komisijos ar kitos išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijos sprendimą, ginčo šalių procesinė padėtis nesikeičia (ABTĮ 28 str. 3 d.), o tai reiškia, kad išankstinio ginčo nagrinėjimo ne teismo tvarka institucija negali būti ginčo šalimi administracinėje byloje teisme, į kurią persikėlė ikiteismine tvarka išnagrinėtas ginčas (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016 m. balandžio 8 d. nutartį administracinėje byloje [Nr. A-987-662/2016](#); kt.). Papildomai Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra pažymėjęs, kad į teismą „persikelia“ ginčas ne dėl Komisijos sprendimo, o dėl pažeistos ar ginčijamos teisės. Teismas neatlieka *kvazi* apeliacinės funkcijos tikrindamas Komisijos priimto sprendimo pagrįstumą ir teisėtumą, o nagrinėja ginčą dėl teisės iš esmės. Tai tuo pačiu reiškia, kad teismas savo sprendimo motyvuojamojoje dalyje turi ne vertinti išankstinės ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijos sprendime išdėstytus argumentus ir padarytų išvadų pagrįstumą bei teisėtumą, o išspręsti ginčą dėl teisės, laikantis visų ABTĮ nustatytų taisyklių bei reikalavimų, keliamų teismo sprendimui (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. kovo 25 d. nutartį administracinėje byloje [Nr. A-3620-415/2020](#)). Be to, pareiškėjas patikslintame skunde tiesiogiai nurodė, kad „šiuo atveju ginčija Ministerijos neveikimą, pasireiškusį ne tik nepagrįstu atsisakymu nagrinėti Bendrovės pateiktus prašymus, bet ir pažeidžiant VAĮ nustatytus terminus. Ministerijos atlikti Bendrovės teisių pažeidimai (pasireiškę neveikimu) ne tik pažeidžia imperatyvias viešojo administravimo subjektui taikomas įstatymų normas, tačiau taip pat ir pareiškėjo teises ir teisėtus lūkesčius“. Iš pareiškėjo skundo teismui, akivaizdu, kad pareiškėjas kėlė ne tik Komisijos procedūrinių veiksmų teisėtumo klausimą, bet ir savo teisių klausimą atsakovo atliktų administracinių procedūrų atžvilgiu.

41. Be to, pirmosios instancijos teismas 2021 m. kovo 25 d. nutartimi, sprenddamas skundo priėmimo klausimą nutarė ne tik priimti pareiškėjo uždarnosios akcinės bendrovės „LiTak-Tak“ patikslintą skundą, bet ir patikslinti šalių procesinę padėtį – atsakovu šioje administracinėje byloje laikyti Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministeriją. Atsakovas, teikdamas atsiliepimą į apeliacinį skundą (b. l. 32-34) nurodė, kad „raštas yra pagrįstas objektyviais duomenimis, kurie yra susieti su taikomomis konkrečiomis teisės aktų normomis, motyvų išdėstymas yra adekvatus, aiškus ir pakankamas“. Taigi, Ministerija žinojo, kad procese yra atsakovas, kad ginčo dalykas yra Raštas ir pateikė su tuo susijusius argumentus. Todėl apelianto argumentai, kad teismas nukrypo nuo bylos nagrinėjimo ribų, priėmė siurprizinį sprendimą, yra nepagrįsti.

42. Apibendrinama šioje nutartyje aptartas bylos faktines ir teises aplinkybes, sutikdama su pirmosios instancijos teismo sprendimo motyvais, teisėjų kolegija konstatuoja, kad pirmosios instancijos teismas tinkamai ir laikydamasis ABTĮ reikalavimų įvertino byloje surinktus įrodymus bei nustatė teisiškai reikšmingas aplinkybes bylai išspręsti, teisingai pritaikė ginčo teisinius santykius reglamentuojančias materialiosios ir proceso teisės normas. Pareiškėjo apeliacinio skundo argumentai nepaneigia pirmosios instancijos teismo išvadų pagrįstumo ir teisėtumo, skundžiamas sprendimas yra pagrįstas bylos faktais ir teisės aktų normomis, todėl jis paliekamas nepakeistas, o apeliacinis skundas atmetamas.

43. Pareiškėjas prašo priteisti iš atsakovo 5098,94 EUR bylinėjimosi išlaidų atlyginimą (1965,04 EUR išlaidų patirtų pirmosios instancijos teisme ir 3133,90 EUR išlaidų, patirtų apeliacinės instancijos teisme). Iš pateiktų įrodymų matyti, kad išlaidos apeliacinės instancijos teisme buvo patirtos advokato pagalbai gauti.

44. Dėl prašymo priteisti išlaidas patirtas apeliacinės instancijos teisme, teismas pažymi, kad ABTĮ 40 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad proceso šalis, kurios naudai priimtas sprendimas, turi

teisę gauti iš kitos proceso šalies savo išlaidų atlyginimą. Teismas vertina, kad apeliacinės instancijos teisme sprendimas priimtas pareiškėjo naudai, prašymas pagrįstas įrodymais, todėl tenkinamas. Dėl prašymo priteisti išlaidas patirtas pirmosios instancijos teisme, teismas pažymi, kad vadovaujantis ABTĮ 41 straipsnio 3 dalimi, klausimas dėl bylinėjimosi išlaidų pareiškėjui atlyginimo perduotinas spręsti pirmosios instancijos teismui.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 144 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 148 straipsnio 1 dalimi, teisėjų kolegija

n u t a r i a:

Atsakovo Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos apeliacinį skundą atmesti.

Vilniaus apygardos administracinio teismo 2021 m. gegužės 27 d. sprendimą palikti nepakeistą.

Priteisti pareiškėjui AltimusTech Spolka z ograniczona odpowiedzialnoscia, veikančiam per Altimus-Tech Sp. z. o. o. Lietuvos filialą, iš atsakovo Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos 3133,90 (tris tūkstančius šimtą trisdešimt tris eurus ir devyniasdešimt centų) bylinėjimosi išlaidų, patirtų bylą nagrinėjant apeliacinės instancijos teisme.

Pareiškėjo AltimusTech Spolka z ograniczona odpowiedzialnoscia, veikančio per Altimus-Tech Sp. z. o. o. Lietuvos filialą, prašymą priteisti išlaidas patirtas pirmosios instancijos teisme perduoti spręsti pirmosios instancijos teismui – Vilniaus apygardos administraciniam teismui.

Nutartis neskundžiama.

Teisėjai

Audrius Bakaveckas

Ričardas Piličiauskas

Veslava Ruskan
